SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2726

av Marcus Friberg (MP)

Ett rättvist skattesystem för grön omställning och minskade klyftor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en grön skatteväxling där principen om att förorenaren betalar görs vägledande, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bilars vikt och storlek i högre grad ska styra fordonsbeskattningen i syfte att premiera lättare fordon utan att hindra elektrifieringen, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka momsen på baslivsmedel i tider av kraftigt försämrad köpkraft och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en markvärdesskatt, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en progressiv förmögenhets- och kapitalbeskattning som träffar de allra rikaste, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka fasta trafikrelaterade avgifter och böter som bör göras inkomstbaserade, och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändamålsenlig energibeskattning där ett basbehov av energi kan skattebefrias, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om dynamisk elskatt och tariffer som gynnar smart styrning, solelsägare och elektrifiering, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra avfallsskatten och andra styrmedel för att ytterligare styra bort från deponering, och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka rörligheten på bostadsmarknaden genom att sänka stämpelskatten och minska ränteavdraget, och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en differentierad och solidarisk flygskatt där privatjet beläggs med den högsta skattesatsen, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett avståndsbaserat och färdmedelsneutralt reseavdrag samt slopad förmånsbeskattning för kollektivtrafikkort via arbetsgivaren, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort klimatskadliga subventioner samt införa en avståndsbaserad skatt för tunga lastbilar, och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en beredskapsskatt för personer med de allra högsta inkomsterna, och tillkännager detta för regeringen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige befinner sig i en tid präglad av dubbla kriser. Klimatkrisen gör sig ständigt påmind genom extremväder och hotade ekosystem, samtidigt som vi ser hur de ekonomiska klyftorna i vårt samhälle dras isär. Den stora ojämlikheten i kapital urholkar välfärden och sammanhållningen. Det är dessutom den rikaste procenten i samhället som står för de överlägset största utsläppen.

Skattesystemet är ett av statens mest kraftfulla verktyg för att forma samhället. Det är dags för ett skattesystem som gör det lätt att göra rätt, som minskar klyftorna och som med kraft driver på den gröna omställningen.

En grön skatteväxling och ett hållbart resande

Miljöskatter är centrala för att styra mot nollutsläpp. Principen om att förorenaren betalar måste genomsyra hela skattesystemet. Negativ miljöpåverkan ska beskattas och skatterna måste successivt höjas så att företag och individer får rätt förutsättningar att ställa om. Bland annat behöver avfallsskatten utvecklas för att ytterligare styra bort från deponering.

Inom transportsektorn behövs kraftfulla ekonomiska styrmedel. Vi vill se ett avståndsbaserat och färdmedelsneutralt reseavdrag som skapar rättvisa arbetsresor oavsett färdmedel. Det ska också vara skattefritt för arbetsgivare att erbjuda anställda periodkort i kollektivtrafiken. Subventioner till fossila bränslen måste fasas ut. För tung trafik vill vi införa en avståndsbaserad lastbilsskatt som är högre i storstäder och lägre i glesbygd. Vidare bör bilars vikt och storlek väga tyngre vid beräkning av förmåner och skatter för att främja lättare, mer resurseffektiva bilar, utan att för den sakens skull bromsa elektrifieringen.

För att minska flygets klimatpåverkan krävs en solidarisk och reformerad flygskatt med inspiration från Frankrike, där resor i första klass och business class får en betydligt högre skatt än ekonomiklass. Privatjet ska beläggas med den allra högsta skattesatsen.

Ekonomisk rättvisa och jämlikhet

De senaste decennierna har låg beskattning av kapital och kapitalinkomster gynnat de som redan har mest. För att bygga ett starkt och motståndskraftigt samhälle krävs en rättvis och progressiv kapitalbeskattning. Vi vill införa en skatt riktad direkt mot den rikaste procenten och en progressiv skatt på förmögenheter. Samtidigt befinner vi oss i ett säkerhetspolitiskt läge där totalförsvaret måste stärkas. Denna upprustning får inte ske på bekostnad av välfärden, miljön eller de svagaste i samhället. Därför bör en särskild beredskapsskatt införas för personerna med de högsta inkomsterna.

Rättvisa handlar också om att rättssystemet ska slå lika. Idag drabbar fasta avgifter och böter fattiga oproportionerligt hårt. Vi vill därför utreda vilka trafikrelaterade böter som bör göras inkomstbaserade, så att straffet blir kännbart oavsett plånbokens storlek.

När kriser slår till, med hög inflation och försämrad köpkraft, drabbas hushållen med små marginaler hårdast. För att underlätta för alla att ha råd med näringsriktig och hållbar mat vill vi göra det möjligt att sänka momsen på baslivsmedel i kristider.

Framtidens boende och energisystem

Sveriges bostadsmarknad lider av dålig rörlighet vilket försvårar för människor att flytta dit jobben finns eller anpassa sitt boende efter familjestorlek. För att beståndet ska användas mer effektivt vill vi sänka stämpelskatten och minska ränteavdraget. Vi vill också utreda införandet av en markvärdesskatt.

Energibeskattningen måste bli mer ändamålsenlig. För att trygga tillgången till el för alla bör ett basbehov av energi, samt den energi man själv producerar via förnybara källor, kunna skattebefrias eller sänkas till EU:s miniminivå. För att klara elektrifieringen behöver vi styra mot en smartare elanvändning. Elskatten bör göras dynamisk så att den sänks proportionellt när spotpriset går mot noll, och eventuella effekttariffer får under inga omständigheter utformas så att de missgynnar de som investerar i elbilar eller solceller.

Sverige behöver en ekonomisk politik för framtiden. Genom förslagen i denna motion bygger vi ett land som håller ihop, där vi tar ansvar för klimatet och säkerställer en trygg välfärd för alla.

Marcus Friberg (MP)